

Правління Володимира Мономаха

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВЧИТЕЛЯ
ІСТОРІЇ ЖОВТОВОДСЬКОЇ
СЗШ №10 ГЕРНЕЦ О.Л.

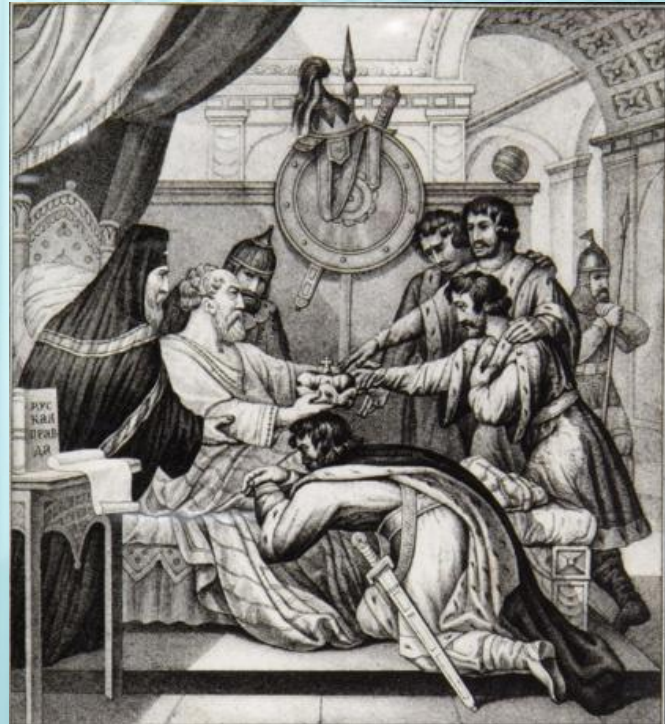
СЬОГОДНІ НА УРОЦІ МИ:

- ? познайомося з основними засадами внутрішньої і зовнішньої політики Володимира Мономаха;
- ? з`ясуємо причини посилення великокнязівської влади за правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава;
- ? будемо вдосконалювати вміння працювати з історичними джерелами;
- ? Будемо давати характеристику історичній особі, визначати її місце в історичному процесі;

ПЕРЕД СМЕРТЮ ЯРОСЛАВ МУДРИЙ НАДІЛИВ КОЖНОГО З П`ЯТИ СИНІВ СВОЇХ ОКРЕМИМ КНЯЗІВСТВОМ

У близькому до Києва Вишгороді на руках лютого Всеволода помирав Великий князь Ярослав. В останні хвилини свого життя він звернувся до дітей зі словами:

*“Вас я, діти, покидаю,
Йду у ліпшу сторону
Але, діти, пам`ятайте
Мою заповідь одну:
Не сваріться, живіть в згоді!
Тільки мир збере усе,
А незгода, наче вітер,
Все по полю рознесе!”*

20 ЛЮТОГО 1054 РОКУ ПОМЕР ЯРОСЛАВ
МУДРИЙ, САРКОФАГ З ЙОГО ТІЛОМ
ЗНАХОДИТЬСЯ В СОФІЙСЬКОМУ СОБОРІ КИЄВА

ПРИГАДАЙТЕ !

- ? Встановіть відповідність між синами Ярослава та їх князівствами:
- ? 1.Ізяслав А.-Смоленськ
- ? 2.Святослав Б.-Київ
- ? 3.Всеволод В.-Волинь
- ? 4.Ігор Г.-Чернігів
- ? 5.В`ячеслав Д.- Переяслав

ПРИГАДАЙТЕ !

Доповніть речення:

- ? 1. Ярослав Мудрий помер у ... році.
- ? 2. Тріумвірат Ярославичів – це ... синів Ярослава -..., ...,
- ? 3. Вони зазнали поразки від половців у 1068 році на річці
- ? 4. Кияни повстали у 1068 році проти,бо вимагали від нього.....,щоб боротися проти половців.
- ? 5. У 1073р. тріумвірат Ярославичів розпався і почалися ...
- ? 6. Зїзд князів у Любечі відбувся у листопаді
- ? 7. У Любечі князі прийняли рішення про припинення ... , та спільну боротьбу проти
- ? 8. На Любецькому зїзді було проголошено принцип у наслідуванні землі.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕМОЮ УРОКУ

- ? Розгадай і дізнайся ім`я князя, про якого ми будемо говорити на уроці
- ? ВЛОДОИМРИ ХАМООНМ

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ:

- ? **Міжусобні війни** — війни, які постійно вели між собою феодалаи у часи роздрібненості. Внутрішній розбрат, війна між окремими людьми чи суспільними групами в державі.
- ? **Пóловці** (кумани, кипчаки) — дослівно «люди Поля», «люди полів», «люди степів», «степовики». ,
- ? **Володимир Мономах** -Володі́мир II Все́володович (1053 — 19 травня 1125) — великий князь київський (1113—1125), державний і політичний діяч, письменник.

ЗАВДАННЯ УЧНЯМ:

- ? Прослухавши розповідь учителя, складіть тезисну характеристику правління Володимира Мономаха.
- ? **Проблемне завдання:**
- ? Подумайте ! Чи згодні ви з думкою історика :»Після Ярослава ніхто не залишив по собі такої гучної і доброї пам'яті, як Володимир Мономах...»

ПОВСТАННЯ КИЯН У 1113 РОЦІ

? Князь київський
Святополк Ізяславич
(1093-1113рр.)
відзначився
жорстокістю. За його
правління купці і
лихварі-євреї
наживалися на
перепродуванні солі
та гнобили простий
люд.

ПОВСТАННЯ КИЯН 1113 Р.

? По смерті київського князя Святополка невдоволені городяни повстали проти прислужника Святополка міського тисяцького Путяти, розгромили його хороми, розграбували садиби лихварів

? Налякані
повстанням бояри
і купці зібрали віче
і вирішили
покликати на
престол до Києва
Володимира
Мономаха, який
княжив у
Переяславі

УРИВОК ТЕКСТУ «ПОВІСТІ МИНУЛИХ ЛІТ»:

- ? «Ранок в 17-й день квітня 1113 року кияни зібрали раду і послали до Володимира Мономаха з проханням: «Іди, князю, на стіл батьківський і дідівський. А коли не прийдеш, то знай, що багато зла станеться, і не тільки Путятин двір, чи соцький, чи жидів пограбують, а ще й на ятрівку (невістку) твою нападуть, і на бояр, і на монастирі». Почув це Володимир і пішов до Києва. Зустріли його з великими почестями. Сів на столі отця свого і дідів своїх, і всі були раді, і смута вляглася».**

ВОЛОДИМИР ПРИБУВ ДО КИЄВА ЗІ СВОЇМ ВІЙСЬКОМ І ПРИДУШИВ ПОВСТАННЯ

ВОЛОДИМИР МОНОМАХ (1113-1125 РР.)

- ? «Він був обличчям гарний, очі в нього були великі, волосся рудувате й кучеряве, лоб високий, борода широка. На зріст він був не дуже високий, але міцний тілом і дуже сильний».
- ? Василь Татищев

ЧОМУ КНЯЗЯ НАЗИВАЛИ МОНОМАХОМ?

- ? Володимир був сином Всеволода Ярославовича і Анни(Марії), доньки візантійського імператора Констянтина IX Мономаха, від нього він і отримав своє прізвисько. Змалку мав хист до військової справи, тому вже у 15 років (1068) брав участь у першій битві русичів з половцями. У 22 роки (1075) Володимир одружився з англійською принцесою Гітою. У 60-річному віці (1113р.) він стає великим київським князем. Помер Володимир Мономах у 1125 році.

Константин IX Мономах.
Мозаїка св.Софії
в Константинополі

«СТАТУТ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА»

Володимир пішов на поступки народним масам, після придушення повстання, він видав закон, котрий зменшив рези (відсотки) за позички, а також скасував холопство за борги, Зменшив податки міщанам і повинності селянам (він доповнив «Руську правду», новими законами ,які дістали назву «Статут Володимира Мономаха»)

КИЇВ ПЕРЕЖИВАЄ НОВЕ ПІДНЕСЕННЯ

- ? Володимир об'єднав три чверті земель Київської Русі, що вже розпадалася на окремі князівства (крім Галичини);
- ? Князь побудував міст через Дніпро під Вишгородом (1115р.) та нові храми.
- ? Наповнював державну скарбницю.

МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ

Володимир Мономах дбав про піднесення міжнародного авторитету Київської Русі. Із цією метою він одружився з донькою англійського короля Горальда - Гітою, а його син Мстислав узяв за дружину дочку шведського короля принцесу Христину. Донька Мономаха стала дружиною угорського короля Коломана, сина Юрія князь одружив з донькою половецького хана, щоб роз'єднати половецькі сили.

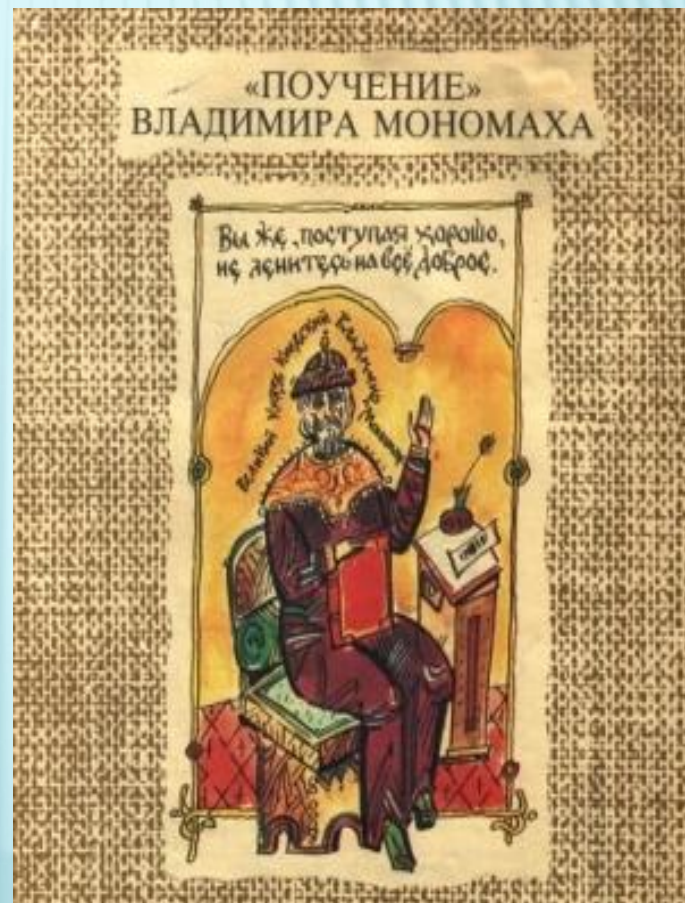
? Будучи князем в Переяславі, на кордоні з войовничими кочовими половцями, Володимир постійно влаштовував походи проти них, з 1103 року здійснив 5 великих переможних походів проти половців, а всього здійснив більше 80 походів, полонивши 300 половецьких старшин.

ВОЛОДИМИР ТРИЧІ СКЛИКАВ КНЯЗІВ НА З'ЇЗДИ, ДЕ ВОНИ
ПРИСЯГАЛИСЯ,ЩО ЖИТИМУТЬ В МИРІ МІЖ СОБОЮ І
РАЗОМ БУДУТЬ БОРОТИСЯ ПРОТИ ПОЛОВЦІВ

«ПОВЧАННЯ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА»

- ? Володимир Мономах залишив «Повчання дітям». Текст «Повчання» виявлений у Лаврентіївському літописі 1377 р.
- ? *Повчання» - це, по суті, духівниця Мономаха. Вона могла бути написана, найімовірніше, у 1117 р. не виключено, що це було через нездужання.*

РОБОТА В ГРУПАХ

- ? Опрацюйте свій уривок з тексту “Повчання”.
- ? Виберіть головні настанови ,які залишив князь своїм дітям.
- ? Хроніст запише на листках 2-3 настанови.
- ? Доповідач біля дошки пояснить,якими хотів бачити Володимир своїх дітей.

«ПОВЧАННЯ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА»

«Повчання» — оригінальний твір, у якому **Володимир Мономах** висловлює думки загальнодержавного, політичного та морального характеру, повчає своїх дітей бути розумними правителями, захищати інтереси **Русі**, боротися з князівськими міжусобицями, самим учитися й поширювати освіту, власною поведінкою подавати приклад іншим. Свої настанови він підкріплює прикладами із власного життя, розповідає про численні походи, викликані необхідністю зміцнення єдності Русі та її захисту від зовнішніх ворогів.

ВОЛОДИМИР МОНОМАХ ПОМЕР 25 ТРАВНЯ 1125 Р.У ВІЦІ 72 РОКУ.

- ? Саркофаг Володимира Мономаха (Софійський собор Києва) «Святителе же жалящеси плакахуся по святом и добром князи, весь народ и вси людие по нем плакахуся, якоже дети по отцю или по матери... »

Літопис за Іпатіївським списком XV ст.

*

МСТИСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ (1125-1132 РР.)

*Князь Мстислав
Володимирович*

- ? Після смерті Володимира Мономаха престол київський зайняв його старший син Мстислав Володимирович. Він продовжив політику свого батька, боровся із князівськими чварами та дбав про єдність Давньоруської держави.

«ШАПКА МОНОМАХА»

- ? У головному сховищі давніх та сучасних скарбів Росії – зберігається експонат, який називається “ Шапка Мономаха”. За переказами ця шапка належала імператору Костянтину Мономаху, а потім була передана греками разом з іншими регаліями царської влади (хрест із животворящого дерева, золоті барми єгипетських царів, священний ланцюг аравійського золота) Володимирі.
- ? Цією шапкою вінчалися на престол усі наступні князі, а потім і царі Московської держави аж до Петра I. Нині зберігається в Кремлі в Оружейній палаті.
- ? В народі кажуть: «Ох, тяжка ця шапка Мономаха!».
- ? - Чому так говорять?

ПІСЛЯ ПОЛЮВАННЯ

? *В. М. Васнецов* *Відпочинок великого князя Володимира Мономаха після полювання*

ПІДСУМОК

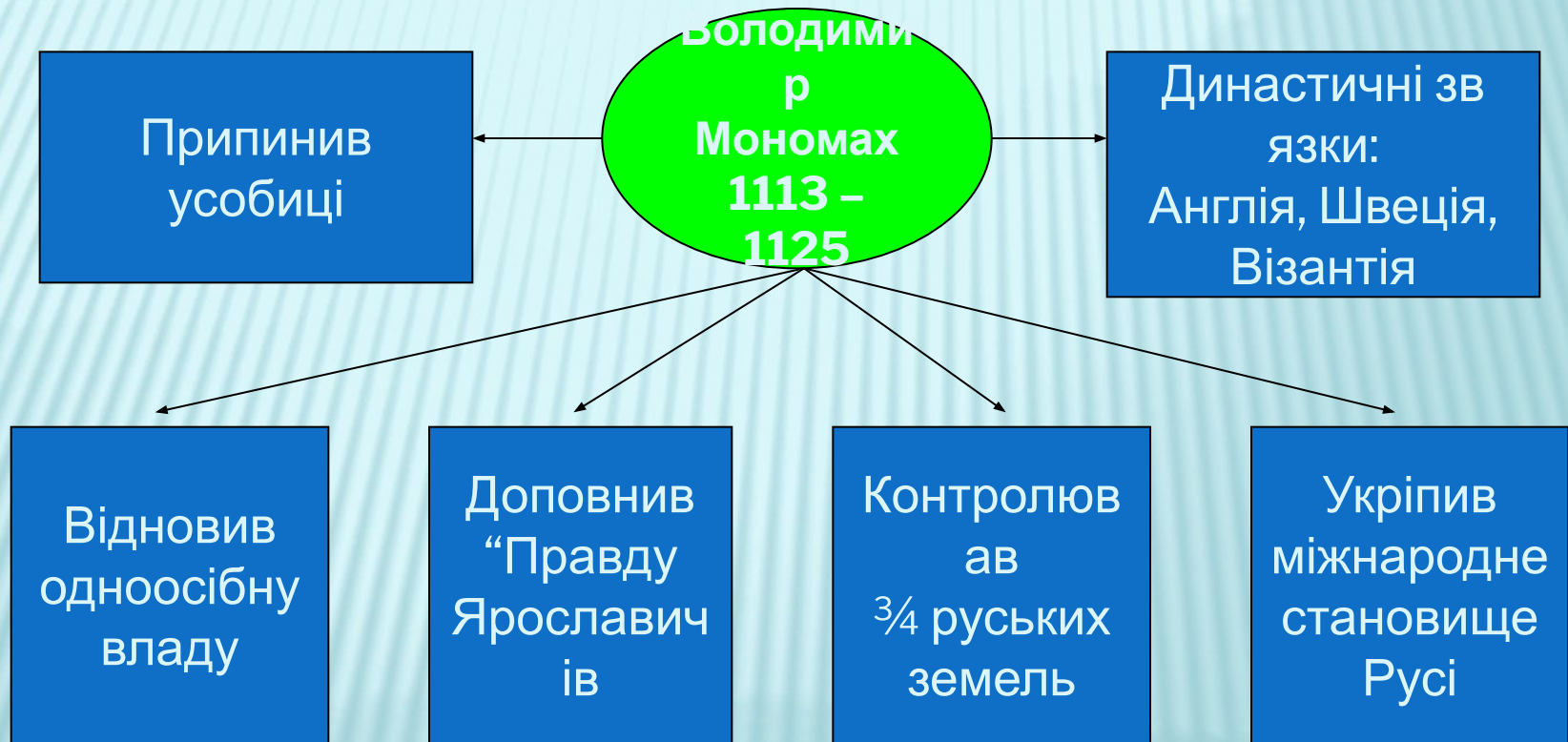
- ? Чи згодні ви з думкою історика :»Після Ярослава ніхто не залишив по собі такої гучної і доброї пам'яті, як Володимир Мономах»
- ? На основі тез ,чи плану,який ви склали на протязі уроку, охарактеризуйте здобутки Володимира Мономаха у внутрішній і зовнішній політиці.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА

ЗДІЙСНИВ 83 ВЕЛИКІ ПОХОДИ, 19 РАЗІВ УКЛАДАВ
УГОДИ

З ПОЛОВЦЯМИ, ПОЛОНИВ 300 ПОЛОВЕЦЬКИХ КНЯЗІВ.

ВИСНОВКИ

? Володимир Мономах увійшов в історію як найвидатніший політичний і державний діяч Київської Русі останньої чверті 11—першої пол. 12 ст. Він енергійно і вміло організовував походи проти половців, непримиренно ставився до усобиць. За його князювання зміцнилися могутність і єдність Київської Русі, поліпшився добробут народних мас, розвивалася культура.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- ? Параграф 11, завдання стр.115
- ? Розповідь про Мстислава Володимировича.